

BALUWA YA PAULO KWA WAFILUPI ULONGOELO

Paulo awandikaga baluwa kwa wahuwilwa wa Kilisito wa uko Filipi mwo mwaka wa milongo mtandatu na umwenga kulawa aho Yesu eze elekwe. Lupisi ulo Paulo andaga mwe divugailo 1:13, yadahika baluwa ino yawandikagwa uko Loma. Baluwa ino yawandikagwa kwe fyo dya wahuwila wa Kilisito dya kwe mzi wa Filipi. Chadaha kuhina mwe mbuli zo mzi wa Filipi kulawa mwe kitabu cha Imitendele, Filipi nounda mzi mkulu wa mkowa wa Makedonia. Naho nedinda fyo dya want'hu wakumhuwila Kilisito dya nk'hongo uko Makedonia. Paulo na Siliwano nawo wakongile difyo idyo, nawo wose nawavugailwa kwa zuwa dimwenga, aho wandaga uko. Imitendele, mnango wa 16.

Paulo yadahika andaga na mbuli zimtendile awandike baluwa ino. Ivo nakapata luneka lwa kutogola kwajili ya wambizi wamwigaile weze weve emwe divugailo 4:10-19. Naho nakawagambila mbuli ivo zili kwe divugailo, naho kuwatambalisa Timoseo na Epafuladito kwe difyo dya want'hu wamhuwile Kilisito 2:19-30 vileke wawahokele na kuutunya ulongozi wawe.

Yemndani

Paulo akonga kwa kuwalamsa want'hu wamhuwile Kilisito wa uko Filipi 1:1-2.
Akajika, awagambila mbuli ivo zili kwe divugailo na mbuli zili mwo moyo wakwe 1:3-2:30.

Naho awenk'ha malagizo ya udamanyi mwo wikazi wa want'hu wamhuwile Kilisito 3:1-4:9.

Paulo abindiliza baluwa yakwe kwa kuwagamba ni vedi want'hu wamhuwile Kilisito wa uko Filipi kwa wambizi wawe wamwigaile na kuwenk'ha ndamsa zakwe 4:10-23.

¹ Miye Paulo hamwenga na Timoseo wandima ywa Yesu Kilisito, chawaandikila nyuwe want'hu wa Mnungu uko Filipi, nyuwe mluganywe na Yesu Kilisito, naho nyuwe vilongozi na wambizi we difyo dya wahuwila wa Kilisito.

² Chawalombezelani uwedi no utondowazi kulawa kwa Mnungu Tati yetu na Zumbe ywetu Yesu Kilisito.

Paulo alombeza no kugamba nivedi

³ Kila hawakumbukilani nyuwe namtogola Mnungu, ⁴ naho kila hawalombezelani nyuwe kwa Mnungu, nalombeza kwa kinyemi, ⁵ kwa ivo nekikambizana mwo kugendeza kose Mbuli Yedi kukongela hadya mwaivaga nk'hongo kubula ivi dielo. ⁶ Naho namanyisa kugamba Mnungu yudya aikongaga indima ino iyedi mwenyu, naaigendeleze kubula aho neize inde ikint'ha mwe dizuwa dyo kuuya kwakwe Yesu Kilisito. ⁷ Naona ni vedi kuwafanyanyani enga ivo, Kwaviya mwo moyo wangu nyuwe mwi hamwenga na miye mwo wedi wa Mnungu utendese umwo nandaga mwo kuvugailwa hata aho nk'hongo nandaga mlekelwa no kuigombela Mbuli Yedi na kuilavanya. ⁸ Mnungu ni muwona

ywangu ivo huona nkwina kuwaonani kwa lukunde uludya lwa Yesu Kilisito.

⁹ Nalombezesa kwa Mnungu kugamba, lukunde lwenyu lugenyelese mwo umanyi we kindedi na mwo kuludamanyila ndima. ¹⁰ Vileke mdahe kusagula imbuli iyedi itendese, vileke mnde na mioyo yedi mpaka mwe dizuwa dya Kilisito. ¹¹ Wikazi wenyu umemezwe mbuli zia ziku-ungwa ni Mnungu kwa sila ya Yesu Kilisito, kwa-jili yo wedi utendese ne nt'hogola ya Mnungu.

Kwikala kwa kumdamanyila ndima Kilisito

¹² Wandugu zangu mwe kulunganywa ni Kilisito, naungisa mmanye kugamba mbuli zose zinipatile zambiza Mbuli Yedi ibwelekele. ¹³ Wamizi wose we inyumba ya Seuta hamwenga na watuhu wose wamanya kugamba ni mwe kifungo kwaviya miye ni mtumwa ywa Kilisito. ¹⁴ Na kudya kunda kwangu mwe kifungo, kwawatenda wandugu wengi wadahe kukimala watogile mwo mhuwi mwa Zumbe hata wadaha kugendeza kose Ulosi wa Mnungu haheina kogoha.

¹⁵ Ikindedi, weyaho wamwenga wambilikiza Kilisito kwaviya wana finju naho ni wank'humbizi, mna awatuhu wambilikiza Kilisito kwa kuunga kuwambiza want'hu. ¹⁶ Awa wakumbilikiza Kilisito kwa wedi wadamanya ivi mwo lukunde kwaviya wamanya kugamba Mnungu kanink'ha indima yo kugombela Mbuli Yedi. ¹⁷ Mna wadya wakumbilikiza Kilisito kwa finju naho hiyo kwa moyo wedi, wagamba

kudamanya ivo nawanongezele masulumizo yangu mwe divugailo.

¹⁸ Hiyo mbuli! Miye nna kinyemi inanda want'hu wambilikiza Kilisito kwa kila sila, inde kwa nyambi hegu kwa wedi, heiyee! Name nenigendele kunda na kinyemi. ¹⁹ Kwaivo himanya kugamba kwa kuvika kwenyu na kwa wambizi wa Muye ywa Yesu Kilisito nenilekelwe. ²⁰ Nkwina zangu na kawiiilo dyangu ni kugamba kwavovose henihumwe mwo kudamanya yadya huungwa mazuwa yose, naho vitendese ivi haluse nenikimale nitogile habilikiza, vileke kwa wikazi wangu wose, handa hibanika hegu mgima nimwink'he Kilisito nt'hogola. ²¹ Ugima wangu miye ni kwa kundamanyila ndima Kilisito ukubanika nako ni kupatisa. ²² Mna uneva kwa kunda mgima mwo wikazi uno nenidahe kugendeela kudamanya ndima ya kupatisa, haluse himanyize nisagule dihi. ²³ Negalwa uku na uku ni aya maida. Naungisa kuuleka ugima uno nokuita hekale na Kilisito kwaviya ni vedi vitendese. ²⁴ Mna neinde ni mbuli yedi vitendese kwa nyuwe uneva hagendeela kunda mgima. ²⁵ Nna ukindedi ne mbuli ino naho namanya kugamba nenigendele kwikala na nyuwe nyoseni vileke mgendeele kunda na kinyemi mwo mhuwi wenyu. ²⁶ Kwaivo aho neninde hamwenga nanyuwe, niho nomkeduvye vitendese kwa kiya Kilisito Yesu anidamanyile.

²⁷ Kwaivo imbuli nk'hulu ni wikazi wenyu unde enga ivo Mbuli Yedi ya Kilisito ivo ikuunga, vileke uneva hadaha kwiza kwenyu nive kugamba mwakimala mtogile kwa moyo

umwenga, naho kwa moyo uuwo umwenga mwatowana nk'hondo kwajili yo mhuwi we Mbuli Yedi. ²⁸ Msekogoha wahigani wenyu, kimaleni mtogile, icho ni kilagiso kugamba woho nawabanangwe, mna nyuwe nomyokolwe ni Mnungu mwenye. ²⁹ Nanywe mwink'higwa luneka lwa kumdanyila ndima Kilisito, naho hiyo kumhuwila du, mna iviya iviya kwa kusulumizwa kwajili yakwe. ³⁰ Ivi haluse mwihamwenga na miye mwo kutoana nk'hondo. Nk'hondo ino niidya mwaionaga hatoana kudya nk'hongo naho enga ivo mkwiva nikei natoana hata ivi haluse.

2

Ukulu wa Kilisito, no kweseleza kwakwe

¹ Togoleni, wikazi wenyu mwo kulunganywa na Kilisito awenk'hani nguvu? Togoleni lukunde lwakwe halukuwenk'hani kusangaala? Togoleni mna uhamwenga na Muye ywa Mnungu, na kuonelana mbazi na kuonelana usungu nyuwe kwa nyuwe? ² Elo, kintizeni kinyemi changu kwa kunda na fanyanyi imwenga, no lukunde lumwenga, no moyo umwenga na kawiiilo dimwenga. ³ Naho msekudamanya chochose kwa finju hegu kwa kwefenya bule, mnde wa kweseleza nyuwe kwa nyuwe naho kila yumwenga amuone miyawe kugamba ni ywedi kujink'ha yehe mwenye. ⁴ Hasekunda na mnt'hu akukaula mbuli zakwe mwenye du, mna akaule mbuli za weyawe. ⁵ Mnde na moyo uudya andaga nawo Yesu Kilisito.

⁶ Chotoko chakwe andaga Mnungu kindedi,

mna haonaga kudya kunda Mnungu ni kint'hu cha kutozeleza.

⁷ Mna kwa kuunga kwakwe mwenye ayalekaga ayo yose niyo akeika mtumwa, nakelekwa mnt'hu.

Niyo anda mtumwa.

Nakanda mnt'hu engu want'hu watuhu ivo weli.

⁸ Naho eze aoneke ana mwili engu mnt'hu akeselezaga niyo anda mt'hu ywa kwiva, ukubanika

ifile yakwe mwo msalaba.

⁹ Ivo Mnungu nakamkwezesha kulanga, niyo amwink'ha zina dikujink'ha mazina yose.

¹⁰ Vileke kwa zina dya Yesu

viumbwa vose vikulanga na ivi mwe isi naviya vi kwe isi ya wabanike

vifike madi hameso hakwe,

¹¹ nyimi zose nezilonge kugamba Yesu Kilisito ni Zumbe,

kwa ukulu wa Mnungu.

Kunda ung'azi mwe isi

¹² Want'hu wangu wo lukunde, engu ivo mzu-mile mazuwa yose, hiyo aho nandaga na nyuwe du, mna hata handa hihali, kwa kogoha na kuzingiza, mgendeele kudamanyia yadya yakumuwigila Mnungu. ¹³ Kwaviya ni Mnungu akudamanyia ndima mwenyu naho awenk'hani kuunga, no kudamanyia yadya yakumuwigila Mnungu.

¹⁴ Damanyeni kila kint'hu haheina kukalaliza hegu kuhigana, ¹⁵ vileke mnde want'hu wasuntike, heweina dyodyose diihile naho engu wana heweina usavu kwa Mnungu, wakwikala

mwe cheleko kina nk'hani chaganike mwa awo mwaoneka kunda enga nt'hondo zikung'ala mwo ulanga, ¹⁶ mnatozesa mbuli ikwigala ugima, vileke ninde na kint'hu chakuonela kinyemi mwe dizuwa akuunga auiye Kilisito inase kuoneka kugamba nehikombeka na kudamanya ndima bule.

¹⁷ Hata uneva nnakomwa enga nt'hambiko ya sakame hamwenga no mhuwi wenyu wili malavo kwa Mnungu, nna kinyemi kitendese naho kinyemi icho ni hamwenga na nyuwe nyose.

¹⁸ Nyuwe nanywe indeni na kinyemi, naho indeni na kinyemi hamwenga na miye.

Timoseo na Epafolodito

¹⁹ Mna uneva Zumbe Yesu anaunga nakawi-ila kumtuma Timoseo ivi vileke nigelwe ludole kwa kuwamanyani ivo mwili. ²⁰ Kwaviya hina mnt'hu mtuhu enga yehe akuunga awakauleni kwa moyo wose. ²¹ Wamwenga waungisa kukaula mbuli zawe du, hiyo kukaula mbuli za Yesu Kilisito. ²² Kwaviya mmanya nt'hogola za Timoseo, kanda akadamanya ndima hamwenga na miye enga viya ise na mwanawe, mwo kubilikiza Mbuli Yedi. ²³ Kwaivo nakawiila kumsigiila kwenyu ivi aho mbuli zangu zekeza kuniikaila vedi. ²⁴ Name namhuwila Zumbe kugamba miye mwenye nenize mazuwa aya,

²⁵ Hiona ni vedi nimsigiile kwenyu ndugu yangu Epafulodito uyo eli mndima na mtowani miyangu. Yehe uyo ni Mwigala Ulosi miyangu aigombele Imbuli Yedi hamwenga na miye, naho ni mnt'hu akunambiza mwa yadya

huunga. ²⁶ Ana nkwinana zitendese yakuwaonani nyuwe nyose, nakengila kinyulu vidala kwaviya nomwiva kugamba andaga mnyonge. ²⁷ Kwaviya andaga atweela, mna Mnungu nakamuwonela mbazi naho hiyo yehe ekedu aonelwe mbazi mna hata miye vileke nsekunda na kinyulu kikulu. ²⁸ Elo naungisisa kumsigiila kwenyu vileke akeza kwenyu, naho mnamuona, kinyulu changu kinilawe. ²⁹ Mhokeleni kwa kinyemi kikulu kugamba uyo ni mndugu mwa Zumbe mwaungigwa muwakaulise want'hu awa. ³⁰ Andaga hagihi na kubanika kwa ndima ya Kilisito akauhausa ugima wakwe vileke adahe kunink'ha wambizi hadya nyuwe mwadunduge kunambiza.

3

Kuzumilwa kunda ywedi hameso ya Mnungu

¹ Hamwenga na ayo, wandugu zangu indeni na kinyemi mwo kulunganywa na Zumbe. Miye hikusokela kuvuzagiza yadya nawandikaga aho nk'hongo kwaviya nayawamileni vitendese. ² Mkenega na want'hu wakudamanya wiihi, wekale enga makuli, want'hu waihile wakutigiza kuvinilwa. ³ Want'hu wavinilwe kindedi ni suwe hiyo woho, kwaviya chamvika Mnungu kwa kulongozwa ni Muye ywakwe na kuwona weduvi mwo kulunganywa na Yesu Kilisito. Hakikukawiila vint'hu vikudamanywa mwo mwili. ⁴ Miye name nehadaha kukawiila vint'hu ivo, naho uneva eyuko mnt'hu akugamba adaha kuukawiila vint'hu ivo vikudamanywa mwo mwili, miye hisump'huula mwe idi. ⁵ Miye

navinilagwa zuwa dya mnane kukongela hadya nelekagwa, naho miye ni mnt'hu ywa Izilaeli ywa kabila dya Benjamini, naho Muibulania ywe kindedi. Kwa kutoza imiko, miye nehinda Mfalisayo, ⁶ naho nehinda hakombekesa kudisulumiza idifyo dya wahuwila wa Kilisito. Naho kwa kudamanya yadya yakuungwa ni Mnungu kukwigalwa kwa kutoza miko, miye nehinda hina masa. ⁷ Mna yadya yose nayaonaga kugamba hipatisa, hiyaona hayana upati wowose kwa ajili ya Kilisito. ⁸ Naho hiyo ayo du, mna naona kugamba kila kint'hu hiyo upati kwajili ya mbuli yedi itendese yo kummanya Yesu Kilisito Zumbe ywangu. Kwajili yakwe hizumila kuduula kila kint'hu, hiona ayo yose kunda nt'hagata vileke nimpate Kilisito, ⁹ na kulunganywa naye pele. Miye hikuunga naho kudamanya yadya yakuungwa ni Mnungu kwa kwiva miko. Haluse nadamanya yadya yakumu wagila Mnungu kwa mhuwi umwa Kilisito, kuzumilwa ni Mnungu kwa sila yo mhuwi. ¹⁰ Naunga nimmanye Kilisito no kuwona ludole lwo kuuyuka kwakwe, no kunda hamwenga mwa masulumizo yakwe no kunda enga yehe mwo kubanika kwakwe. ¹¹ Hakawiila kugamba hata name neniuyuke.

Naguluka nibule uheelo we zinguluko.

¹² Hiyo kugamba hibula kale hegu hikint'ha, bule! Mna nakombeka nipate int'hunyo, idya kwajili yakwe, Kilisito Yesu kanipata ninde ywakwe. ¹³ Wandugu zangu hikukewaza kugamba hipata kale nt'hunyo iyo mna nadamanya mbuli imwenga nayajala yadya

yomboke, no kukombeka kugwila yadya yekulongole. ¹⁴ Ivo naguluka nibule kwo uheelo we zinguluko vileke nipate idya int'hunyo, uwo ugima wa ulo na ulo. Int'hunyo iyo ni lwitango lwa Mnungu niite kwe mbingu kwa sila ya Yesu Kilisito.

¹⁵ Sue chose kikangale kwa kumhuwila Kilisito chaungwa kunda ne zifanyanyi iizo mna uneva wamwenga wenyu wafanyanya vituhu, heiye! Mnungu naawagubule imbuli iyo nayo. ¹⁶ Kwa vovose viya kigendeele mwe sila iiyo, ivo kiitimile iiyo.

¹⁷ Wandugu zangu nitimileni miye ivo hudamanya, wakauleni wadya wakwikala enga ivo nyuwe mkwikala kwa kukitimila suwe. ¹⁸ Hiwagambilani imbuli ino nk'hanana nyingi, naho haluse navuzagiza kuwagambilani kwa masozi, want'hu wengi wekala enga wank'hondo we file ya Yesu Kilisito mwo msalaba. ¹⁹ Uheelo wawe ni kubanika, kumunk'wamunk'wa kuibwedeza imili yawe nizo mnungu ywawe, naho kukeduvya kwawe ni mwe zimbuli zawe za soni, wafanyanya du mbuli ze isi ino. ²⁰ Mna suwe wikazi wetu ukwe mbingu chakawila kwa nkwinu zitendese mlokozi ywetu eze kulawa kwe mbingu, uyo ni Zumbe Yesu Kilisito. ²¹ Yehe naaihitule mwili wetu wo kuola no kuitenda uligane no mwili wakwe wo uwedi utendese, kwa ludole ulo adaha kuviika hasi yo udahi wakwe.

4

Milosi ya kugela ludole

¹ Ivo wandugu zangu huwaungisani huwaonela nkwina kuwaonani, nyuwe mwili kinyemi na taji yangu, ivo kimaleni mtogile mwo kulungana na Zumbe, nyuwe huwaungisani.

² Nawalombeza Eudia na Sunt'hike waiivane wakanda wandugu mwa Zumbe. ³ Weye ndugu ywangu mhuwilwa mtumwa miyangu nakulombeza uwambize wamnala awo, kwaviya wakombeka kudamanya ndima ya kugendeza kose Mbuli Yedi hamwenga na miye naho na Kilementi na wandima wambuyazangu wose awo mazina yawe yawandikwe mwe kitabu cho ugima.

⁴ Elo indeni na kinyemi mwo kukelunga na Zumbe mazuwa yose. Naho nagamba indeni na kinyemi.

⁵ Ujalamu wenyu umanyike kwa want'hu wose. Zumbe he hagihi kwiza. ⁶ Mse kwangadika na kint'hu chochose, mna kwa kila kint'hu, mnombezeni Mnungu mwo kuvika kwa yadya mkuunga kwa kugamba, nivedi. ⁷ Naho utondowazi wa Mnungu ukujink'ha ubala wose wa want'hu, uwamileni vedi mioyo yenyu na ubala wenyu mwo kulungana na Yesu Kilisito.

⁸ Hamwenga na ayo wandugu zangu, tozeseni zimbuli izedi naho zikuungwa kutogolwa. Mbuli ze kindedi naho zedi na mbuli zikuzumilwa ni Mnungu, naho heziina usavu zikuwagila na zina nt'hogola yedi. ⁹ Damanyeni yadya mkehinyize na kuhokela kulawa kwangu, mbuli mzivile halonga na kuwona ivo nitendile. Mnungu akukink'ha utondowazi naande hamwenga na nyuwe.

Paulo agamba nivedi kwa mageleko

¹⁰ Nehinda na kinyemi kikulu mwo kulunganywa na Zumbe ikajika nompata naho luneka lwa kulagisa kugamba mwanikumbukila. Ikindedi nomnda mkanikumbukila mazuwa yose, mna hampatile luneka kulagisa imbuli iyo.

¹¹ Hikulonga aya kwaviya nna vint'hu huunga, kwaviya hikehiniza kugamba hikumunk'wa munk'hwa kunda na vint'hu kujink'ha viya nnanavo. ¹² Himanya kwikala handa na vint'hu hegu kuswesa vint'hu. Kwa vovose ivo nevinde hihina kwiguta naho hihina kwikala na sala, kunda na vint'hu vingi hegu kunda na vigeke. ¹³ Nadaha kuyadamanya yose mwa Kilisito akunigela ludole.

¹⁴ Mna nyuwe nomdamanya vedi kwa kwambizana na miye mwa masulumizo yangu.

¹⁵ Nyuwe Wafilipi mmanya wenye kugamba mwe nk'hongo yo kubilikiza Mbuli Yedi umwo nandile hahalawa Makedonia, ninyuwe du idifyo dya wahuwila wa Kilisito dinambize, ni nyuwe du mwandile hamwenga na miye mwo kuhokela na kuwambiza watuhu. ¹⁶ Umwo nandile haunga wambizi kudya Sesalonike, nomnigaila wambizi nk'hanana nyingi kwa yadya nehaunga. ¹⁷ Hiyo kugamba naunga kuhokela vint'hu du, icho huunga ni mbuli zedi zigenyela mwa yadya mdamanye. ¹⁸ Miye nehohokela vint'hu vose mnink'hile, naho ni kujink'ha viya nehaunga. Nna kila kint'hu Kwaviya ivi haluse Epafulodito kanigaila kale wambizi wenyu, wambizi uno ni enga nt'hambiko ina mhemp'he wedi, nt'hambiko ikuzumilwa na kumbwedeza Mnungu. ¹⁹ Ivo Mnungu ywangu, kwa ugoli wakwe mkulu kwa

sila ya Yesu Kilisito, naawenk'heni yadya yose mkuunga. ²⁰ Uwedi utendese unde kwa Mnungu Tati yetu ulu na ulu Taile!

Ndamsa zo mzigilizo

²¹ Nawalamsa want'hu wose wa Mnungu naho ywakwe Yesu Kilisito. Wandugu wehamwenga na miye aha wawalamsani. ²² Want'hu wose wa Mnungu wa aha, vitendese wadya wakwikala kwe nyumba ya seuta ywa Loma, wawalamsani.

²³ Uwedi wa Zumbe ywetu Yesu Kilisito unde na nyuwe mwe mioyo yenyu.

Ndagano mp'ya kwa wantu wose
The New Testament in the Nguu language of Tanzania
copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Nguu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Zigua & The New Testament in Nguu

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6307d7de-b501-5b20-8c25-739674dbccac